

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 22 grudnia 2010 r.

**Pan
Władysław Renowicki
Dyrektor Zespołu Szkół Centrum
Kształcenia Rolniczego w Suwałkach**

LBI-4101-21-01/2010
P/10/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła kontrolę funkcjonowania Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Suwałkach (zwanym w dalszej treści „Zespołem Szkół”) w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym 3 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, funkcjonowanie Zespołu Szkół w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

Podstawą pozytywnej oceny jest w szczególności właściwa realizacja zadań oświatowych i statutowych, w tym głównie:

- dostosowanie kierunków nauczania do potrzeb uczniów i lokalnego rynku pracy,
- prawidłowe opracowanie szkolnych planów nauczania,
- należyte sprawowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego,
- osiągnięcie stosunkowo dobrego poziomu nauczania,
- właściwa organizacja praktycznej nauki zawodu,
- dbałość o należyty stan techniczny obiektów szkolnych,
- prawidłowe prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania.
- zapewnienie nauczycielom przedmiotów zawodowych podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- przekroczenia w 2009 r. o 200.814,47 zł planu wydatków na wynagrodzenia pracowników i pochodnych od tych wynagrodzeń,
 - udzielenia zamówienia publicznego na remont stropodachu budynku szkoły niezgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²,
 - nieterminowego przekazania dochodów budżetu państwa w łącznej wysokości 1.146,85 zł,
 - niedostatecznego wyposażenia wszystkich 16 pracowni w zalecane pomoce dydaktyczne,
 - niepełnej realizacji godzin zajęć dydaktycznych, przewidzianych w szkolnych planach nauczania,
 - zatrudnienia trzech nauczycieli bez wymaganych kwalifikacji zawodowych i zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny.
1. Realizowane w Zespole Szkół (dla 504 uczniów technikum i 113 uczniów zasadniczej szkoły zawodowej) profile kształcenia (w zawodach: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik technologii żywności, technik organizacji usług gastronomicznych, technik agrobiznesu oraz mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, a także kucharz małej gastronomii) dostosowano do potrzeb uczniów oraz uwarunkowań lokalnego rynku pracy. Podejmowane próby aktualizacji oferty edukacyjnej, poprzez wprowadzenie nowych kierunków kształcenia w zawodach rzeźnik-wędliniarz i piekarz, nie spotkały się z oczekiwanym zainteresowaniem kandydatów.
 2. Analiza przebiegu nauczania w sześciu (z 27) klasach wykazała, że właściwie zorganizowano realizację zadań oświatowych i statutowych Zespołu Szkół, bowiem:
 - prawidłowo opracowano szkolne plany nauczania. Rodzaj i wymiar zaplanowanych zajęć dydaktycznych był zgodny z wymiarem zajęć określonym w ramowym planie nauczania zawartym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³ oraz z podstawą programową. Negatywnie jednak należy ocenić fakt, iż Pan Dyrektor nie wyegzekwował zrealizowania wszystkich godzin zajęć przewidzianych w tych planach. W latach szkolnych 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010 w klasach II, III i IV w zawodzie technik żywienia gospodarstwa domowego zrealizowano bowiem odpowiednio o 117, 144 i 48 godzin mniej (od 4,8% do 12,4%) niż wynikało to

² Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm. zwanej dalej Prawem zamówień publicznych

³ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

- ze szkolnego planu nauczania, zaś w klasach II, III i IV w zawodzie technik agrobiznesu - mniej odpowiednio o 114, 148 i 31 godzin (od 3,1% do 11,9%),
- do każdego przedmiotu zawodowego nauczyciel – w oparciu o obowiązującą podstawę programową i program nauczania dla danego zawodu – opracowywał realizowany przez niego plan nauczania, w którym ujęto m.in. obowiązujące cele edukacyjne oraz szczegółowy zakres wymaganych od uczniów wiadomości i umiejętności zawodowych w zakresie podstawowym i ponadpodstawowym,
 - stosownie do postanowień § 4 i § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁴, realizowano zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe,
 - prowadzono zajęcia fakultatywne oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, przygotowujące do olimpiad przedmiotów zawodowych, a także zajęcia wyrównawcze z przedmiotów zawodowych i zajęcia przygotowujące do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w nauczanych zawodach,
 - zgodnie z wymogami § 4, § 7 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania(...) ⁵ prowadzono dokumentację przebiegu nauczania, tj. księgę uczniów, dzienniki lekcyjne dla każdego oddziału i arkusze ocen dla każdego ucznia,
 - w myśl postanowień art. 54 ust. 1 i 2 pkt 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶, opracowano i realizowano program wychowawczy, pozytywnie zaopiniowany przez Radę pedagogiczną oraz Radę rodziców.
3. Pan Dyrektor właściwie realizował zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego, o których mowa w § 4 ust. 1 i ust. 5 pkt 1 oraz § 7 rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego (...) ⁷ oraz §§ 20 - 22 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁸. W latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 opracowywał Pan bowiem coroczne plany nadzoru pedagogicznego, które w obowiązującym terminie były pozytywnie zaopiniowane przez

⁴ Dz. U. Nr 113, poz. 988 ze zm.

⁵ działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm.)

⁶ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁷ wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i sporządzanie ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703)

⁸ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

Radę pedagogiczną, a następnie dwa razy w roku przedkładał Pan Radzie sprawozdania z realizacji tego nadzoru, zawierające m. in. wnioski zmierzające do usprawnienia pracy dydaktyczno-wychowawczej. Przeprowadził Pan także, wraz z wicedyrektorem łącznie 54 hospitacje zajęć przedmiotów zawodowych, realizowanych we wszystkich profilach kształcenia, które potwierdziły prawidłowy dobór metod i zasad nauczania oraz prawidłową realizację podstaw programowych i celów edukacyjnych, określonych w programach nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych.

W efekcie tych działań uzyskano m. in. stosunkowo dobre wyniki nauczania. Zdawalność egzaminu maturalnego w latach 2008–2010 była wyższa od średniego poziomu województwa podlaskiego odpowiednio o 10,3%, 7,4% i o 1,7% i wyniosła 80,3%, 76,4% i 66,7%. Także zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe była zadawalająca. W dziewięciu (na 11) przypadkach, była wyższa od 0,5% do 16,6% od przeciętnego wyniku uzyskanego w województwie.

4. Przy zatrudnianiu trzech (z 35) nauczycieli czterech przedmiotów zawodowych (tj. urządzania terenów zieleni, podstaw żywienia człowieka, elementów rachunkowości oraz rachunkowości i finansów), Pan Dyrektor nie przestrzegał wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku.⁹ Nie posiadali oni bowiem wymaganych kwalifikacji zawodowych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 i w § 2 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia, a także zgody organu sprasowującego nadzór pedagogiczny na ich zatrudnienie, wymaganej w art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela¹⁰. Nauczycielom przedmiotów zawodowych zapewniono podnoszenie kwalifikacji w ramach opracowanych wieloletnich planów doskonalenia zawodowego nauczycieli na lata 2005 – 2008 i 2009 – 2014, o których mowa w § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli (...) ¹¹. W wyniku realizacji tych planów 13 (spośród 35) nauczycieli przedmiotów zawodowych uczestniczyło w latach 2007 – 2009 w 53 różnorodnych formach doskonalenia i doskonalenia zawodowego w zakresie aktualizacji wiedzy i metodologii nauczania.

⁹ w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400)

¹⁰ Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

¹¹ pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. Nr 46, poz. 430)

5. Uczniom i pracownikom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pracy oraz zadbano o dobry stan techniczny budynków Zespołu Szkół – co potwierdziły coroczne kontrole stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, przeprowadzane stosownie do postanowień § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹² oraz kontrole stanu technicznego wszystkich budynków, przeprowadzane na podstawie art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i b oraz pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane¹³.
6. Pan Dyrektor nie zdołał w pełni zapewnić zalecanego – przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie – wyposażenia dydaktycznego we wszystkich 16 pracowniach nauki zawodu. Przy czym, braki w wyposażeniu 14 pracowni były stosunkowo nieduże i – zdaniem Pana Dyrektora oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych – nie miały istotnego wpływu na pełną realizację programów nauczania. Natomiast dwie pracownie, tj. spawania elektrycznego i gazowego oraz maszyn i pojazdów rolniczych, nie posiadały znacznej części zalecanego wyposażenia, co znacznie utrudniało realizację programów nauczania, tym bardziej, że pracownia spawania elektrycznego i gazowego o powierzchni 22 m² była zbyt mała, w stosunku do zalecanej powierzchni (60 m²).
7. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia prowadzenie gospodarki finansowej Zespołu Szkół. W latach 2008 – 2010 (I półrocze) wydatkowano na jego funkcjonowanie ogółem 10.736.124,80 zł (w kolejnych latach: 3.963.314,25 zł, 3.992.081,18 zł i 2.780.729,37 zł), z tego z naruszeniem prawa wykorzystano 320.814,47 zł, co stanowiło 3,0% łącznych wydatków. I tak:
 - Pan Dyrektor w 2009 r. przekroczył plan wydatków budżetowych na wynagrodzenie nauczycieli i pochodne od tych wynagrodzeń o kwotę 200.814,47 zł (200.077,81 zł w § 4010 i 736,66 zł w § 4110). Środki na pokrycie zwiększonych wydatków pochodziły głównie z § 4210 (Zakup materiałów i wyposażenia) i § 4260 (Zakup energii). Stanowiło to naruszenie postanowień art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹⁴, który stanowił, że wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonej w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych;

¹² Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz.69 ze zm.

¹³ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm. Od 1 stycznia 2010 r.- art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.)

- z naruszeniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, Pan Dyrektor udzielił zamówienia na remont dachu budynku szkoły za cenę 120.000 zł brutto. Dokonano go bowiem w trybie zapytania o cenę, tj. wbrew postanowieniom art. 70 tej ustawy, który wyklucza stosowanie tego trybu do robót budowlanych. Ponadto, prowadząc postępowanie, nie sporządzono wymaganej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a umowę z wykonawcą zawarto 22 października 2008 r., tj. już po dwóch dniach od zawiadomienia pozostałych oferentów o dokonanym wyborze (zamiast minimum po siedmiu dniach), co było sprzeczne z postanowieniami odpowiednio art. 71 oraz art. 94 ust. 1 powołanej ustawy;
- analiza 15 największych wydatków z lat 2008 – 2010 (I półrocze) wykazała, że każda faktura VAT była sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora Zespołu Szkół i pod względem formalno-rachunkowym przez główną księgową, stosownie do wymagań art. 21. ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁵ i art. 54 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶, zaś wydatki poddane zostały kontroli pod względem celowości, gospodarności i legalności. Jednakże w dwóch przypadkach, kontrola NIK wykazała, że główna księgowa zakwalifikowała faktury VAT (o wartości 222,79 zł i 137,86 zł) do ujęcia w ewidencji księgowej w następnym miesiącu, po którym nastąpiło dane zdarzenie gospodarcze, tj. wbrew wymogom art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości;
- uzyskane 30 czerwca 2009 r. dochody budżetu państwa w kwocie 116,02 zł oraz 1 i 2 lipca 2009 r. w wysokości odpowiednio 610,95 zł i 419,88 zł przekazano na rachunek Ministerstwa Finansów 13 lipca 2009 roku, zamiast odpowiednio do 5 i do 10 lipca 2009 r., czym naruszono wymogi § 4 ust. 1 pkt 1 i 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹⁷;
- zobowiązania Zespołu Szkół (w całości niewymagalne) na koniec 2008 r. i 2009 r. oraz I półrocza 2010 r. wynosiły kolejno: 198.062,58 zł, 381.384,75 zł i 104.908,21 zł. Prawie dwukrotny wzrost zobowiązań na koniec 2009 r. (głównie z tytułu: składek na ubezpieczenie społeczne, podatku od wynagrodzeń oraz opłat za energię ciepłą i elektryczną, wodę, ścieki, wywóz śmieci, paliwo i połączenia telefoniczne) w stosunku do stanu z końca 2008 r., wynikał głównie z braku środków w planie finansowym

¹⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁶ Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm. Do 31 grudnia 2009 r. – art. 45 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych.

¹⁷ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

na wynagrodzenia i ich pochodne oraz ze sfinansowania tych wydatków środkami zaplanowanymi w innych paragrafach klasyfikacji budżetowej. W rezultacie, składki na ubezpieczenia społeczne oraz podatek od wynagrodzeń oraz opłaty za dostawę mediów, rozmowy telefoniczne i paliwo uregulowano dopiero w styczniu 2010 roku, ze środków otrzymanych na kolejny rok.

Natomiast zgodnie z przeznaczeniem z rezerwy celowej wydatkowano, w latach 2008 – 2009, odpowiednio 1.758.702.zł i 363.267 zł. Pozostałą niewykorzystaną kwotę w wysokości 339,31 zł zwrócono 6 stycznia następnego roku po zakończeniu poprzedniego roku budżetowego, tj. zgodnie z wymogami określonymi w § 14 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) pełną realizację godzin zajęć lekcyjnych przewidzianych w szkolnych planach nauczania;
- 2) zatrudnianie wyłącznie nauczycieli posiadających wymagane kwalifikacje zawodowe, bądź – w przypadku ich braku – uzyskanie zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny na ich zatrudnienie, zgodnie z art. 10 ust. 9 ustawy – Karta Nauczyciela;
- 3) podjęcie działań zmierzających do pełnego wyposażenia wszystkich 16 pracowników do nauki zawodu w zalecane pomoce dydaktyczne, a w szczególności pracowni spawania elektrycznego i gazowego oraz maszyn i pojazdów rolniczych;
- 4) kwalifikowanie wszystkich faktur VAT do ujęcia w ewidencji księgowej, w myśl postanowień art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości;
- 5) dokonywanie wydatków w granicach kwot określonych w planie finansowym;
- 6) terminowe przekazywanie wszystkich dochodów budżetu państwa, stosownie do wymagań § 4 ust. 1 pkt 1 i 6 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa;
- 7) udzielanie zamówień na roboty budowlane w trybach przewidzianych postanowieniami Prawa zamówień publicznych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR